

คนที่มีคุณภาพไม่ได้อยู่ที่ต้องมีปริญญาสูง ๆ

..... ระเบียบ สำนึก

"คุณภาพชีวิตที่แท้จริงไม่ได้อยู่ที่ต้องมีปริญญา หากปล่อยตัวเองให้ตามกระแสต่อไปเรื่อย ๆ แม้ได้ปริญญา มาแล้วระดับหนึ่งย่อมตะเกียกตะกายต่อไปให้สูงยิ่งจนอย่างจนลงได้ยาก จนกว่าชีวิตบนเส้นทางสายนี้จำต้องพบกับ ความเจ็บปวด บางรายถึงขั้นเสียดายที่แม้ทุกวันนี้ก็มองเห็นได้ชัด แต่หลายคนก็ยังไม่อาจมองเห็นจึงคงเดินหลงทาง ต่อไป ดังที่พบได้กว้างขวางมากจน"

หลายคนพบกับหัวข้อซึ่งนำมาเสนอนี้คงนึกในใจว่า "สมัยนี้ไม่มีปริญญาแล้วจะเอาตัวรอดได้อย่างไร" ทำให้ เข้าใจความจริงที่แฝงอยู่ในรากฐานคนยุคปัจจุบันอย่างลึกซึ้งได้ว่า "ทุกวันนี้ คนจำนวนมากที่พึ่งพาตนเองได้ยาก" ความหวังที่จะเห็นวิถีชีวิตคนมีการนำปฏิบัติในลักษณะเดินวนกระแสซึ่งช่วยให้วิถีการเปลี่ยนแปลงของสังคมกลับฟื้นคืนสู่สภาพที่ดีขึ้น จึงดูจะยังมองไม่เห็นอะไรได้ชัด หากยิ่งรีบหรือลงมือไปเรื่อย ๆ

จึงไม่น่าจะรู้สึกแปลกใจอะไรนัก ในเมื่อมีสถาบันการศึกษาซึ่งจริง ๆ แล้วก็คือเครื่องมือของคน แสดงออก ให้เห็นถึงความอยากรู้และอยากเป็นมหาวิทยาลัยกันจนกระทั่งเคลื่อนบ้านเคลื่อนเมืองไปหมด "ซึ่งสิ่งดังกล่าวเกิดจากความคิดและการกระทำของผู้ใหญ่ แล้วเราจะไปโทษเด็กที่แคบแคบจะมองกลับทิศทาง หากผู้ใหญ่ไม่เห็นแก่ตัวจน-เกินเหตุและผล" แทนที่ผู้ใหญ่จะรู้ได้ถึงความจริงของชีวิต แล้วหวนกลับมาช่วยกันแก้ไขแนวคิดของเด็กให้ได้ผลอย่างจริงจัง ซึ่งแน่นอนที่สุด บนวิถีทางใหม่นี้น่าจะมีผลดีถึงรากฐานจิตใจของผู้ใหญ่เองด้วย

ผลจากเงื่อนไขของอิทธิพลวัตถุซึ่งเข้าไปแอบแฝงอยู่ในรากฐานคนอย่างลึกซึ้ง อีกทั้งมีการแพร่กระจายกว้าง-ขวางยิ่งขึ้นเป็นลำดับ กำหนดให้วิถีความคิดของแต่ละคนซึ่งอยู่บนพื้นฐาน "ธรรมจักร" โดยเหตุที่ภาวะการเรียนรู้มา-ถึงช่วงหนึ่ง ควรจะสามารถปรับเปลี่ยนทิศทางด้วยตัวเองอย่างเป็นธรรมชาติ ให้หวนกลับมามองทุกสิ่งทุกอย่างด้วย มุมกลับและเห็นได้ถึงความจริงอย่างลึกซึ้ง

ซึ่งหากวิถีการดำเนินชีวิตแต่ละคนสามารถเข้าถึงจุดนี้ได้ เร็วก่อนที่จะก้าวไปถึงช่วงค้อมชีวิต และถ้ามีคนที่ ในสังคมตกอยู่ในสภาพที่ก้าวมาถึงจุดนี้เพิ่มมากขึ้นจนเป็นส่วนใหญ่แล้วย่อมบอกได้อย่างมั่นใจว่า สังคมจะได้รับการปรับเปลี่ยนทิศทางด้วยตัวเองเป็นธรรมชาติให้ดีขึ้นเป็นลำดับ จากสังคมนี้นี้แล้วตัวเองหากใครเข้าใจย่อมบอกได้ ถึงความจริงด้วยตนเองว่า ในอนาคตซึ่งเรามองเห็นได้นั้นสังคมกำลังเปลี่ยนไปสู่สภาพอย่างไร โดยไม่จำเป็นต้องนำเอาหลักฐานด้านวัตถุมาอ้าง

เรากล่าวกันมาเป็นครั้งคราวนานพอสมควรแล้วว่า "คนเราจะดีไม่ได้ที่ต้องมีปริญญาสูง ๆ หากขึ้นอยู่กับความเป็นตัวของตัวเอง หรืออาจกล่าวว่า "ถือสังขะ" โดยแท้" โดยที่ไม่เกี่ยวข้องใดกันนั้นเกาะนี้ไม่ว่าสิ่งนั้นจะเป็น - เงินทอง ตำแหน่งและอำนาจ รวมถึงความมีหน้ามีตา แม้วัตถุซึ่งให้ความสะดวกสบายต่าง ๆ ความเป็นตัวของตัว-เอง จึงมีความหมายเดียวกันกับ "การพึ่งตนเอง"

สิ่งซึ่งพิสูจน์ความบริสุทธิ์ใจในเรื่องเหล่านี้ให้เห็นชัดจึงน่าจะ ได้แก่ ความรู้สึกจากรากฐานอันเป็นธรรมชาติ ในตัวเองที่สะท้อนผลจากการนำปฏิบัติทุก ๆ เรื่อง ให้รู้ได้คือว่า "อะไรคือเรื่องของเรา อะไรคือเรื่องของคนอื่น" ซึ่งประเด็นนี้เองที่ใช้ในการตัดสินใจถึง "ความมีเหตุมีผลของแต่ละคน" ซึ่งแน่นอนที่สุด "ผู้ใดรู้เหตุรู้ผลในตนเองย่อมสามารถสื่อได้ถึงการรู้เหตุรู้ผลจากผู้อื่นด้วย"

ดังนั้น แม้ผู้สนใจพิจารณาตัดสินใจคัดเลือกให้ตนเข้าไปทำหน้าที่อะไรก็ตาม ควรรู้ได้ว่าเป็นเรื่องของผู้อื่น จึงไม่มีนิสัยนำมากล่าวอ้างหากมุ่งทำหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบอย่างดีที่สุด แทนที่จะแสดงออกมาให้เห็นถึงความอยาก แม้เพียงอ้างว่าฉันเป็นตัวแทนของสิ่งนั้นสิ่งนี้ กระทั่งการอ้างว่าตนต้องการทำ เพื่อสร้างความคิดหรือช่วยเหลือสังคม

ระหว่างช่วงต้นเดือนกุมภาพันธ์ที่ผ่านมา ผู้เขียนเดินทางไปให้ความร่วมมือในการทำงานกิจกรรมนานาชาติ

ที่ต่างแดนกว่า 1 สัปดาห์ ก่อนหน้านั้นไม่กี่วัน ได้รับทราบจากรายงานข่าวทางโทรทัศน์ว่า มีการหยิบยกประเด็น **"คนที่เข้าไปรับตำแหน่งรัฐมนตรีต้องมีปริญญาโท"** มาพูดกันโดยมุ่งจะให้นำเข้าไปเขียนไว้ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับซึ่งสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญกำลังพิจารณาคำเนินการอยู่ในขณะนี้ คนจึงเขียนบทความเรื่องนี้ขึ้นระหว่างที่มีเวลาว่างจากการปฏิบัติงานอยู่ทันที

บางครั้งการออกไปสัมผัสบรรยากาศภายนอกและมองภาพกลับเข้ามาบ้าง อาจช่วยให้เห็นความจริงได้ลึกและกว้างกว่าเก่า ทำให้เชื่อว่าการที่มองเห็นความจริงจากมุมมองนี้ได้ก็เพราะตัวเองรักษาความคิดที่มีรากฐานอิสระมาโดยตลอด การจะไปไหนแม้ไปเป็นอะไรก็เป็นเพราะคนอื่น เห็นความสามารถ และตนมองกลับไปแล้วเห็นว่าสมเหตุสมผลจึงรับ หาใช้วิ่งเต้นอยากที่จะไปไม่ แต่เมื่อไปแล้วก็ต้องทำให้เต็มที่ตามที่รับปากไว้ แล้วก็จบเป็น-เรื่อง ๆ ไป ซึ่งประเด็นเหล่านี้ ผู้ใหญ่ในอดีตเคยสั่งสอนลูกหลานไว้แทบทั้งสิ้น

ขณะที่เราแต่ละคนกำลังต้องการ**"ความชอบธรรม"** กันมากขึ้นแม้วัตถุประสงค์สำคัญของการร่างรัฐธรรมนูญซึ่งไม่ว่าฉบับไหนก็คงไม่พ้นความต้องการในประเด็นนี้ แต่ก็มีเงื่อนไขซึ่งบางคนอาจเห็นเป็นเรื่องง่าย ๆ จึงมองข้ามไปเสมือน**"เส้นผมบังภูเขา"** เพราะเส้นผมเส้นเล็ก ๆ ถ้าเข้ามาอยู่ใกล้ตาตัวเองมากที่สุด อาจบังภาพภูเขาได้ทั้งลูก เช่นเดียวกับคำกล่าวที่ว่า**"ผง เข้าตาตัวเองแล้วเขี่ยเองไม่ออก"** ซึ่งหมายถึง**"กิเลส"** นั่นเอง

ประเด็นซึ่งกำลังจะกล่าวถึงก็คือ **"ก่อนที่จะให้ความชอบธรรมตามปรารถนา ตัวเองพึงต้องเรียนรู้และเข้าใจถึงทั้งความหมายและเป้าหมายที่แท้จริงของธรรมซึ่งลึกซึ้งจากการนำปฏิบัติได้อย่างชัดเจนก่อนอื่น"** โดยที่หลักธรรมได้ชี้ไว้อย่างชัดเจนว่า**"ทุกสิ่งทุกอย่างไม่ว่าดีหรือชั่ว อยู่ที่ตัวเองโดยแท้"** หรืออาจกล่าวว่า **"รากฐานคุณความดีที่แท้จริง คืออิสรภาพซึ่งปรากฏอยู่ในจิตใจของแต่ละคน"** ดังนั้นเมื่อมีปัญหาใดเกิดขึ้นและเกิดภาวะโต้แย้งกัน จริง ๆ แล้วน่าจะสะท้อนให้เห็นภาพธรรมชาติของทุกสิ่งทุกอย่างที่มีสองด้าน จึงช่วยให้เห็นคำตอบซึ่งอาจกล่าวว่า**"พอดีกัน"**

บุคคลผู้ซึ่งวิถีชีวิตนำตนเองมาถึงจุดยืนซึ่งเป็นกลาง ๆ ย่อมเข้าใจภาพดังกล่าวแล้วได้ และถ้าเข้าใจจริงคงไม่ได้หมายความว่าตนจะหยุดทำงานในสิ่งซึ่งเชื่อว่านำสู่วิถีทางที่สร้างสรรค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากสามารถเข้าถึงจุดนั้นจริง ย่อมหมายความว่าวิถีความคิด เข้าถึงจุดซึ่งสามารถมองเห็นภาพที่อยู่ในมุมมองได้ชัดเจนยิ่งขึ้น จึงมีโอกาสได้รับสิ่งซึ่งชีวิตควรถือว่ามีความค่าชนิดที่สายตาซึ่งยังมองภาพด้วยมุมตรงย่อมไม่อาจเห็นได้

ดังนั้น ถ้าบุคคลใดมีคุณสมบัติดังกล่าวอยู่ในตนเอง ย่อมมีโอกาสมองเห็นและเข้าใจสิ่งเดียวกันซึ่งมีอยู่ในผู้อื่นได้ไม่ยาก ส่วนผู้ซึ่งยังเข้าไม่ถึงย่อมมองเห็นได้ยากจึงมักมีแนวโน้มภาพที่พบไปผูกติดไว้กับสิ่งนั้นสิ่งโน้น เป็นของธรรมดา ดังเช่นแนวคิดซึ่งปรากฏออกมาจากบางคนในทำนองว่า จะต้องนำเอาปริญญาสูง ๆ ไปผูกติดไว้กับตำแหน่งรัฐมนตรี แต่การแสดงออกก็ถือเป็นสิ่งที่ดี เพราะช่วยให้รู้ได้ถึงความจริงซึ่งแฝงเป็นธรรมชาติอยู่ในสังคมยุคปัจจุบัน

ผู้เขียนจึงมองเห็นว่า ทุกวันนี้มีหลายคนที่ยังคงตกอยู่ในสภาพซึ่งอาจกล่าวได้ว่า **"แก้ไขปัญหาไม่ตรงจุดที่ควรจะเป็น หากมองด้วยทิศทางจากมมตรง"** ถ้ามีมากย่อมมีผลกำหนดทิศทางของสังคมให้จำต้องตกต่ำลงไปอีกเป็นธรรมดา เท่าที่เขียนมาทั้งหมดจึงหาใช่ประเด็นซึ่งอาจทำให้หลายคนคิดว่าตนคัดค้าน เพราะถ้ายังคิดเช่นนั้น ก็คงเป็นเพราะผู้คิดแยกแยะเหตุและผลอย่างอิสระไม่ได้

ดังนั้น ก่อนที่จะเชื่อหรือไม่เชื่อในเรื่องใดก็ตาม ควรมีพื้นฐานซึ่งสามารถหวนกลับมาสำรวจตัวเอง เพื่อค้นหาความจริงให้พบเสียก่อน แม้ทุกวันนี้เท่าที่ได้ยินคนพูดกันว่า **"แก้ไขปัญหากันที่ปลายเหตุ"** อีกทั้งนาน ๆ อาจมีบางคนเสนอความคิดในการแก้ไขปัญหาจากวงในหลุดปากออกมาเองอีกว่า **"นี่คือแนวคิดในการแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุ"** แต่ในที่สุดก็เห็นได้ว่า หมายถึงเหตุซึ่งอยู่นอกตัวเอง จึงพูดในทำนองอวดอ้าง แทนที่จะลงมือทำโดยไม่ต้องพูด

ดังนั้น การที่มีแนวคิดเสนอให้กำหนดระดับปริญญาสูง ๆ ไว้ในกฎระเบียบ แก่ผู้ซึ่งจะเข้าไปดำรงตำแหน่ง-

รัฐมนตรี จึงเป็นคำสารภาพความจริงจากผู้ใหญ่บางคนอย่างเป็นทางการที่สะท้อนให้เห็นว่า "ยี่คิดอยู่กับปรีญา" ทั้ง ๆ ที่ในอดีตมักได้ยินผู้ใหญ่หลายคนตำหนิเด็กว่า "เอาแค่มุ่งที่ปรีญาและเสอกรุย" บัดนี้ถือเป็นอีกโอกาสหนึ่งซึ่งเปิดเผยให้เห็นความจริงว่า เพราะผู้ใหญ่เป็นเองด้วยแต่ในอดีตความรู้สึกเช่นนั้นยังแอบแฝงอยู่ เมื่อมาถึงโอกาสเหมาะสมยอมปรากฏออกมาเองเป็นธรรมชาติ ทำให้เชื่อว่าในอนาคตน่าจะมีสิ่งอื่น ๆ ที่น่าสนใจปรากฏออกมาให้เรียนรู้ความจริงต่อไปอีก

สรุปแล้ว ปรีญาไม่ว่าระดับไหน หาใช่สิ่งบ่งชี้ถึงคุณความดีและความรู้ความสามารถ ซึ่งนำมาใช้สร้างสรรค์ประโยชน์สุขให้แก่สังคมอย่างแท้จริงไม่ หากเป็นเพียงเครื่องมือของบุคคลผู้มีความรู้ถึงสังขธรรมของชีวิตมนุษย์ซึ่งถือเป็นพื้นฐานของคุณความดีเป็นที่ตั้ง แม้ผู้ซึ่งประสบผลสำเร็จในงานอาชีพ หากอยู่บนพื้นฐานของการทำเพื่อตนเองก็น่าจับตามองว่า เมื่อมานำปฏิบัติบนพื้นฐานส่วนรวม ผลอาจปรากฏออกมาเป็นคนละด้านกันอย่างสิ้นเชิงก็ได้.

"คนดีมีคุณภาพจึงไม่ได้อยู่ที่ต้องมีปรีญา ยิ่งผู้ที่นำเอาปรีญาซึ่งตนได้รับมากแล้วอวยกยิ่งควรนำมาคิดให้ลึกซึ้งถึงเงื่อนไขซึ่งเป็นพิษเป็นภัยต่อส่วนรวมอย่างถึงที่สุด.